

Predmet IT-98-32-A, Tužilac protiv Mitra Vasiljevića

Transkripcija i redaktura: Fond za humanitarno pravo, 15.decembar 2005.

Sreda, 5. decembar 2001

Optuženi Mitar Vasiljević

Otvorena sednica

Optuženi je pristupio Sudu

Početak u 9.30 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA HANT: Molim najavite Predmet.

sekretar: Da, časni Sude. *Predmet IT-98-32-T, Tužilac protiv Mitra Vasiljevića.*

SUDIJA HANT: Gospodine Vasiljeviću, još uvek vas obavezuje svečana izjava koju ste ranije dali. Da li vam je to jasno?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ: Jasno, časni Sude.

SUDIJA HANT: Hvala lepo. Izvolite, sedite. Izvolite, gospodine Grum (Groome).

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC GRUM

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dobro jutro, gospodine Vasiljeviću.

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Dobro jutro.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine Vasiljeviću, želeo bih da vam postavim nekoliko pitanja ovoga jutra, o pregledu koji je obavila sa vama doktorka Lopičić i o vašim razgovorima sa njom. Iz izveštaja proizilazi da je na početku vašeg razgovora sa doktorom Lopičić, sto bio očišćen i pripremljen za taj razgovor. Da li je to tačno?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da, ako mislite, na tamo, u pritvorskoj jedinici (Detention Unit).

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da, tako je. Po doktorki Lopičić, neposredno posle toga, oprostite, neposredno nakon što se ona predstavila i objasnila ko je i zašto je došla, vi ste počeli da joj opisujete istoriju vaše porodice. Da li je to tačno?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne odma', ne znam kako smo kontaktirali u razgovoru. Sad, ako mislite da sam odma' poč'o, bilo je, dan i po smo imali te razgovore.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dozvolite da pročitam deo iz njenog izveštaja koji se odnosi na to. Ona kaže: "Pošto sam se predstavila, on je počeo da govori o sebi i o svojoj porodici, o nekim događajima, kao i o dugogodišnjem problemu sa alkoholom." Da li je tačno da ste vi inicirali, da se počne da priča o vašoj porodici i o vašem problemu sa alkoholom? To nije bio rezultat nekih konkretnih pitanja koje vam je postavljala doktorka, nego ste vi sami započeli priču o tome?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: E sada, kako da kažem, ne znam, ne znam tačno kako smo počeli taj razgovor, baš direktno da vam kažem, tačno.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dozvolite sada da vas pitam ovako: dakle, to se odnosi da to da je vaša majka počinila samoubistvo. To niste rekli u odgovoru na neko pitanje koje vam je ona postavila u vezi sa oklnostima smrti vaše majke, nego ste vi sami, samoinicijativno, od svoje volje njoj dali tu informaciju. Da li je to tačno?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Mislim u tim razgovorima sa doktoricom, kako su tekli, o tim životnim problemima, kako bi' vam rek'o i situacijom kojom sam im'o k'o dete, pa sve dalje i onda sam rek'o doktorici da mi je majka izvršila samoubistvo. Uz pretpostavku da je tako, jer mi ni danas dana tačno ne znamo uzrok njene smrti. Da li je tačno, groba nema i niti je tačno neko kaz'o, tako i tako. Mi to i danas ne možemo.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine Vasiljeviću, iz izveštaja proizilazi da je tema smrti, potecijalnog samoubistva vaše majke, tema koju ste započeli već na samom prvom razgovoru sa doktorkom. Da li je to tačno?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Mislite na prvi dan? Prvi dan razgovora ili možda prvi sat, jedno pola sata, ne znam sada tačno da vam kažem, gospodine, u koje vrijeme, vrijeme, ali ...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: U redu. Tačno je kad kažem da ste vi započeli tu temu u prvih pola sata ili u prvom satu vaših razgovora sa doktorkom, da li je to tačno?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Vjerovatno da jest tako. Vjerovatno jeste, sada ne mogu tačno vrijeme, sat, ali ...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: To je bilo prvi put da ste se sastali sa doktorkom Lopičić. Da li je to tačno?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da, nisam nikad prije, ni znao nju.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Takođe, proizilazi iz izveštaja, ispravite me ako grešim, da, što se tiče ljudi koji su bili upućeni u to da se vaša majka, verovatno, ubila, od tih ljudi dvoje su vaša tetka i teča iz Vardišta. Da li je to tačno?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, znaju, ovaj, moji stariji, tetke i stric i ujak i tetke sa majčine strane. Da vam kažem, oni su nama to djeci, nisu nikad nešto direktno govorili. Mada smo i mi ... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)* ...

ADVOKAT DOMAZET: Vaša Visosti, obzirom da su ovo pitanja i ono šta je počeo da govori gospodin Vasiljević, odnose na njegovu familiju i na neke ljude koji su i sada živi, a odnose se na bolest u toj porodici, ja bih molio, ako ovo može na privatnoj sednici, da Mitar Vasiljević na ova pitanja odgovori.

SUDIJA HANT: Pretpostavljam da bi bilo najbolje da to uradimo. Gospodine Grum?

TUŽILAC GRUM: Nemam prigovora.

SUDIJA HANT: Da li će to dugo da potraje, ovaj deo vašeg ispitivanja?

TUŽILAC GRUM: Moje unakrsno ispitivanje bi moglo da bude mnogo kraće od procene koju sam juče dao i sva pitanja će da se odnose na detalje iz porodičnog života.

SUDIJA HANT: U redu onda ćemo da predemo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine Vasiljeviću, opisali ste doktorki Lopičić, kada vam je piće postalo problem 1984. godine, kako ste opisali, da ste počeli da pričate nepovezano. Da li je to tačno?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: 1984. godine sam prvi put otiš'o u bolnicu u Užicu zbog alkohola.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste već tada imali problema sa alkoholom?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Već sam im'o velikih problema sa alkoholom.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: U to vreme, da li ste počeli da zaboravljete šta vam se događalo i šta ste govorili? Da li ste to rekli doktorki Lopičić?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne mogu se sjetiti, recimo 1980. godine, tih godina. Ja sam prije znao sa kim sam sjedio, znao sam i koje sam kafane obiš'o i kako sam doš'o kući, ali 1984. godine, 1985. godine, ovamo, nisam, i ako bi' se sjetio, treb'o mi je duže vrijeme. Onda te priče, ja sam volio da se šalim. Volio sam u kafani da pričam viceve, šale na svoj račun, najviše. Neko ne voli da se šališ na njegov račun. Meni to nije smetalo, nek se smije.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine Vasiljeviću, da li bi bilo tačno da se kaže da se neke od stvari o kojima ste govorili, saznavali od ljudi koji su bili u vašem društvu. Vi se toga niste sećali, jer ste bili pijani, ali ljudi sa kojima ste bili u društvu, rekli bi vam šta ste govorili. Da li je to tačno?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Pa bilo je i toga, bilo je, bilo je. Nisam se ja mog'o sjetiti gdje sam, ako sam promijenio tri, čet'ri kafane. Dešavalo se, kaže čovjek "sjedio si i tu", ja nekad se sjetim, prisjetim, a nekad ne, ne kažem ja njemu "ne sjećam se". Dešavalo se i to.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Vi ste neke od tih stvari o kojima ste govorili, okarakterisali kao "besmislice". Dakle, kada kažete da je nešto "besmislica", da li tada mislite na stvari koje nisu istinite, koje nisu tačne?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da vam kažem to ovako, sve te šale, ja da kažem u šalama, svašta se malo i pridoda i to je alkohol. Obično ljudi u kafani su pijani. Kako ono reko', tačno smo mi znali, ovaj, mislim da odeš u hotel da piješ, to je bila sramota, po kafana nekim, ovamo, gdje su, kako bi rek'o pijani i tako.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine Vasiljeviću, ja bih da vas pitam sledeće. U tim situacijama kada bi vam ljudi posle rekli neke od stvari koje ste govorili, da li je tačno da neke od stvari koje ste vi govorili nisu bile tačne, faktički nisu bile tačne. Da li možete da mi odgovorite sa da ili ne?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ako sam vas dobro razumio, ako je mene neko rek'o da sam ja nešto prič'o, ako sam ja, tako, da sam ja pobij'o, da kažem da nije istinito ... Ne mogu baš tačno da shvatim vaše pitanje, pa bi' vas molio, ako može da ponovite. Ne znam ja kako sam ga shvatio, baš ono pravo.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Opisali ste doktorki Lopičić kada biste popili, već 1984. godine, da biste govorili svašta. Ono šta ja želim sada da vas pitam, ono šta vi kažete da su "bezvezne stvari", da li su to stvari koje nisu istinite? Da li vam se to dešavalo da kažete?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Znao sam 100 puta da se našalim na moj račun, a neke stvari koje uopšte nisu istinite, samo da se smijemo. Ovaj, uopšte, bilo je i toga u društvu kada sednemo.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine Vasiljeviću, da li ste doktorki Lopičić rekli takođe i to, ne samo da ste govorili stvari kojih se niste kasnije sećali, nego da ste ljudima davali i obećanja koja kasnije niste ispunjavali. Da li je istina da ste i to rekli doktorki Lopičić? Da ste davali obećanja u pijanom stanju koja niste kasnije ispunjavali?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Pa jeste. Zaboravim ja. Recimo ako obećam, baš znam jednom kolegi Muslimanu, obećam doći da izliva ploču na kući. Pili smo i ujutru zvoni telefon i nemam ja pojma da sam njemu rek'o i onako mamuran uzmem kolica i lopatu. Sjetim se ja kad je on napomen'o meni, ali ne bi' se sjetio, recimo, da sam ...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sad ...

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Bilo je, bilo je i toga, da obećam nekom nešto i da zaboravim. Izvinjavam se. Da mi neko nešto kaže, "poručićeš dolje mom ocu i majci u komšiliku ...

SUDIJA HANT: Gospodine Vasiljeviću, bilo bi dobro kada biste direktno odgovarali na pitanja. Ako nešto tome treba da se doda, posle će gospodin Domazet da vam da priliku da to dodate, ali kada gospodin Grum završi sa svojim pitanjima. Nije neophodno da nam kažete sve šta mislite da mora da se kaže o toj temi. Samo odgovorite najkraće moguće, direktno, na pitanje, a posle ćete detaljnije to da kažete.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Kada ste govorili o aprilu 1992. godine sa doktorkom Lopičić vi ste govorili o događaju kada ste odveli svoju porodicu iz Višegrada. Vi ste otišli i bez znanja vaše supruge, odveli vašu ćerku iz škole i odveli je kod nekih rođaka. Da li je to tačno? Samo recite da ili ne.

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Kada ste ćerku pokupili iz škole, čini mi se da ste doktorki rekli da je vaša žena bila toliko zabrinuta, da je zvala policiju. Da li je to tačno?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Jeste, ovaj, trebalo je djete doći iz škole. Tu sam ja pogriješio, nema govora. Na vrijeme nije došla. Ja sam otiš'o, tamo kod jednog rođaka sa ćerkom ...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: A, da nisam obavjestio ženu.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste vi tada pili?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Jesam.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste vi kćerku držali. Da li je ona ostala preko noći u kući vaših rođaka. Da li je zbog toga bila zabrinuta vaša supruga?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Nije, ona preko noći. Nismo ostali preko noći. Nego djetete nije došlo, nisam ni ja. Nisam ni ja razmišlj'o o tome da ja javim gore, gdje mi je žena. Otiš'o sa djetetom i onda kad nije došla iz škole ... Onda je žena nazvala školu, djeca su se ... Nisu u školi. Onda bolnicu, policiju. Sve su obavjestili, ona se prepala bila.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li vas je policija našla, vas i vašu ćerku, tamo gde ste bili?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Nije, nisu oni znali gdje sam ja otiš'o sa ćerkom. To je jedan moj rođak, isto koji živi tu, možda jedno dva, tri kilometra daleko. Nije niko to kasnije pravio pitanje. Nije policija. Nisu oni mene ni znali tamo. Nisam obavjestio. Nije tačno.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: U izveštaju stoji, takođe, da ste doktorki Lopičić rekli da ste krajem maja imali gubitke pamćenja, da je bilo događaja koji su se desili, a vi niste mogli da ih se setite. Da li ste to rekli doktorki Lopičić?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Ti gubici pamćenja, da li su oni rezultat toga što ste pili?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ima, normalno, uticaj alkohola, normalno. Ja sam bio, nekako, čudno, meni nešta ... Ne znam. Nekako nešta mi se priviđa, strah, razgovaram ja, ne znam, ne znam kako, nisam nikad prije tako.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine Vasiljeviću, iako ste nam rekli da je vaš rođak ubijen, u ovom izveštaju ima veoma malo stvari o njemu. Da li ste vi sa doktorkom Lopičić detaljnije razgovarali o njemu?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Pa, jesam. Ne znam kol'ko je vremena, ali pitala me je o njemu.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste joj rekli njegovo ime? Kako se on zvao?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim, ne znam. Ja mislim da jesam, ne znam. Mislim da, ne znam, da sam joj rek'o ime baš. Vjerovatno da jesam.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste joj rekli kako ste se osećali, kakva je bila vaša reakcija na njegovu smrt. Da li ste to rekli, doktorki Lopičić?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Jesam.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Vi ste sa doktorkom Lopičić razgovarali i o događaju pored Drine od 7. juna. Iz izveštaja proizilazi da ste vi doktorki Lopičić

rekli, nakon što je Milan Lukić rekao ljudima da izađu iz kola i da krenu ka reci, da ste vi zagrlili Mehu. Da li ste to rekli doktorki Lopičić?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam rek' da je Milan zagrlio Mehu. Možda je ona loše shvatila, loše je ona pisala.

SUDIJA HANT: Gospodine Grum, ja sam to tako shvatio. Da li znate na kojoj je to strani?

TUŽILAC GRUM: To je na strani 9 u izveštaju.

SUDIJA HANT: Hvala vam.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Dakle, vi kažete da ste doktorki Lopičić rekli da je Milan Lukić zagrlio Mehu?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Tako sam, mislim, rek'o. Ovaj, možda je ona to pogrešno zapisala, ne znam.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: U veza sa onim šta se dešavalo sa konjem, iz izveštaja proizilazi da ste vi doktori Lopičić rekli da ste vi projahali pored hotela na tom konju. Da li je to tačno? Da li ste to rekli doktorki Lopičić?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da to ona nije dobro ... Mi smo pričali gdje sam ja radio, a najvjerovatnije sam rek'o "pored restorana 'Panos'". Mislim da ona nije to dobro shvatila, jer ...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Pitao sam vas kada doktorica u izveštaju kaže "projahao je pored hotela", da li to znači da ste vi doktroki Lopičić rekli, da ste vi na konju projahali ispred hotela?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam rek'o njoj, ovaj, restorana. Ne bi' ja mog'o reći "hotela", jer znam ja, ovaj, dobro te restorane i hotel. E, sad, ovaj, najvjerovatnije da smo pričali o hotelu, gdje sam ja radio, godinama. Mislim da to doktorica nije dobro zapisala. Ona je to sigurno pisala. Više da je tako, ovaj, to, mislim da je ona pogriješila tu, jer ne bi' ja mog'o reći "ispred hotela". Ja nisam bio doš'o do hotela kad sam pao.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Osim što je hvatala beleške dok ste razgovarali, da li je ona vaš razgovor snimila i na kaseti?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, mislim. Jedino da nije imala šta u torbi. Mene nije rekla da se snima. Možda sam rek' "blizu hotela". Tako nešta. Tako moguće.

SUDIJA HANT: Gospodine Grum, ja sam pročitao stranu 9. Da li vi tvrdite da bi ta izjava trebala da se tumači na način da je optuženi zagrio Mehu? Na osnovu onoga šta sam ja pročitao, onda bi ispalo da je on i naredio da se puca na te ljude.

TUŽILAC GRUM: Ne, ja sam to pogrešno shvatio kada sam čitao sinoć, ali sada sam zadovoljan odgovorom koji je dao optuženi i sa tim sam završio.

SUDIJA HANT: Možda ste radili do kasno noćas.

TUŽILAC GRUM: Kao i obično.

SUDIJA HANT: Drago mi je da ste došli do tog zaključka, jer sam bio iznenađen da ste to tako shvatili. Želeo sam da vas prekinem zbog jedne druge stvari. Gospodine Domazet, da li vi znate da li je doktorka ovo snimala ili nije? To je vrlo razumna i česta prakasa kod lekara, ali da li vi znate da li je ona to učinila?

ADVOKAT DOMAZET: Ne, časni Sude. Stvarno ne znam.

SUDIJA HANT: Mislio sam da bi to moglo da nam uštedi vreme. Izvinjavam se, gospodine Grum, sada možete da nastavite.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Iz ovog izveštaja, takođe, proizilazi da je doktorka stekla utisak da je Žika Savić, vozač Saniteta, bio jedan od ljudi koji je odmah prišao da vam pomogne. Da li ste vi doktorki Lopičić rekli da je Žika Savić bio tu i da je odmah pritrčao da vam pomogne?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, ne. Ne, ja ne znam kako je ona to formulisala. Mi smo pričali o tome i duže. Nije on bio tu u tom momentu. Ne znam kako je to doktorica formulisala.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Pročitaću vam tu rečenicu: "Neki ljudi su mu pritrčali, među njima je bio i Žika Savić, vozač saniteta i odveli su ga u bolnicu u Višegradu." Ona je to tako rekla. Da li ste vi to rekli doktorki Lopičić, ili ne?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne tako. Ne. Tako ne, nego sam mog'o da kažem onako kako sam rek'o i vama pred Sudom. A tako, ne. E sad kako je ona izvodila te zaključke, ja ne znam, a da sam rek'o da je bio Žika Savić na licu mjesta, nisam.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine Vasiljeviću, želim sada da se vratimo na vaš razgovor koji smo mi vodili, vi, službenici Tužilaštva i ja u novembru 2000. godine. Vi se sećate da sam vas tada pitao "da li ste vi u vreme kada je došlo do pucnjave pored Drine 7. juna, da li ste vi u to vreme patili od kakvih duševnih

poremećaja." Vi ste na to odgovorili, "ne". Da li vi i danas ostajete pri tom odgovoru ili želite da odgovorite drugačije, da li se nešto promenilo?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Pa, šta ja znam. Da pravo kažem, ja nisam ni znao da budem i to iskreno, ja nisam ni znao ni dijagnozu kad sam kren'o na psihijatriju. Ja sam vam, pravo da kažem, mislio tako. Taj, ti osjećaji da razgovaram ja sa nekim, telefon, sa nekim, nekim slepcom, nekim đavolom ... Ja ne znam ništa tako. Znam da sam im'o straha puno, da sam ... Šta je tu sve pomješano ja vam, ne znam, ne znam.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sve te simptome koje vi opisujete i koje ste vi opisali doktorki Lopičić, su se pojavili nakon što ste otišli u užičku bolnicu. Da li je to tačno?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Im'o sam ja, im'o sam i njoj sam rek'o. Ne znam ja, kako. Ja sam im'o ko predosjećaj, ne znam. Čuj predosjećaj, nego, onaj, saznanja i dok sam bio i tamo da ja s nekim razgovaram, pa će neki poginuti moj, a ja to ne smijem njemu reći. Bog mi je to zaprijetio. Ne zaprijetio, nego ne smijem. Ne znam šta da vam kažem o tome tu. Čudno.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Vratimo se sada na 7. jun. Da li ste vi u to vreme imali te neke znake od viših sila?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Jesam. Mislite to je šesti mjesec, juni ili juli. Sedmi, juni.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Govorimo o događaju, o danu kada je umro Meho. Tog dana kada sam vas pre godinu dana pitao, vi ste mi rekli da mislite da u to vreme niste bolovali ni od kakvih nervnih ili psihičkih problema. Da li vi i danas ostajete pri tom odgovoru ili želite da ga promenite?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Pa, šta da vam ... Taj strah, im'o sam, kažem. Ne znam tačno kako, sve to bi vam ja sve objasnio. Nije on mene uvijek. Nije on.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine Vasiljeviću, ja vas samo pitam da li želite da promenite taj odgovor? Da li je to bilo posle ili tog dana?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Im'o sam ja i prije toga, recimo, onaj, ne znam kako bi' sad to ja vama najbolje mog'o da dam. Im'o sam ti' tegoba nekih. Im'o sam neke praznine, nešta sam im'o, nešta mi je ... U zraku samom, u vazduhu mi je nešta, nije bilo dobro. Neka pustoš. Šta ja znam.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine Vasiljeviću, sada ne govorimo o tome da se čovek oseća neprijatno ili da li ste osećali nekakvu prazninu. Ja vas samo pitam da li ste vi 7. juna, kada je ubijen Meho Džafić, da li vi mislite da ste tog dana patili od nekih duševnih problema? Da ili ne?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Šta ja znam. Možda jesam. Ne znam tačno, kako bi' se ja izjasnio. Nešto je postojalo, sad u kom procentu, ne bi' ja ništa mogo detaljno to reći, ja nisam bio ...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Pre godinu dana ste vi dali jedan jasan i nedvosmislen odgovor. Vi ste jasno rekli "ne" i potvrdili da su vaši problemi počeli tek kasnije, kao rezultat događaja od tog dana. Da li to znači da vi tog dana nama niste dali istinit odgovor, da niste govorili istinu?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Pa, možda nismo išli u pojedinost toliko. Šta znam, ja sam rek'o šta sam rek'o. Nisam ja račun'o da će doći do ovoga tu. Ne znam, a što sam rek'o, rek'o sam.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Iz izveštaja doktorke Lopičić proizilazi da su se prvi simptomi pojavili nakon što ste bili u užičkoj bolnici. Na osnovu onoga šta ste rekli doktorci Lopičić, ti simptomi su počeli da se pojavljuju onog trenutka kada vi niste pili, kada niste imali mogućnosti da pijete. Da li je to tačno?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Pa, nisam ja pio u bolnici. Možda 15 dana. Možda sam prvih dana dolazio do malih količina i nije mene bio problem alkohol, ako ja ne pijem tri dana i kasnije, ako ja počnem jesti. A ta, dešavanja u bolnici, pa ne znam ja šta bi' vam rek'o sve zbog straha, zbog porodice tamo. Nikad ništa dobro ne čuješ. Ne znam.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine Vasiljeviću, simptome koje ste vi opisali doktorci Lopičić, te misli o pticama koje su bile napolju, to šta ste vi razmišljali kada bi vam "sevalo", da li ti vaši razgovori sa raznim bićima, da li je do svega toga došla onda kada ste počeli da se uzdržavate od pića, kada ste prestali da pijete? Da li je to tačno?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ima i tako. Im'o sam, ovaj ...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Možete li da nam kažete koje ste simptome, od ovih simptoma, imali pre nego što ste prestali da pijete u bolnici? Koji od njih su se pre toga pojavili?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Pa, treptanje očima, kad trepnem očima, neko je pogin'o i ako mi to dođe da je to djete, onda mi to najgore pada. Skim sam ja razgovar'o, to ti Boga pitaj, ne znam. Onda razgovor telefonom, ne telefonom, nego razgovor ...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine Vasiljeviću, zaustavimo se sada na tom treptanju očima. Kada ste vi počeli da verujete da čim vi počnete da trepćete očima, da je neko umro?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Šta znam. Bio sam još, nisam otiš'o u bolnicu, dobro. Prije toga. Kol'ko vremena, ne znam tačno. Prije.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li vi sada nama kažete da ste vi takve misli imali i pre nego što ste otišli u bolnicu? Dakle, tu ideju kada vi trepnete da neko umire?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste vi te ideje u vezi sa treptanjem, da li su dolazile i pre nego što je umro Meho Džafić?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Mislim da jesu. Mislim da sam i prije im'o te. To su mene.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste te ideje imali i pre nego što je umro vaš rođak?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Mislim da jesam. Mislim. Mislim. To meni postepeno bilo.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine Vasiljeviću, ja mislim da mi svi trepnemo jedan put svake dva, tri minuta. Da li vi želite da nam kažete da ste od momenta kada je vaš rođak umro, pa dok niste počeli da se lečite, da ste vi mislili da svaki put kada trepnete, da je neko umro?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, nego, ne mislim ja uvijek. Nego mene dođe nešto i ko sad, ja to gledam kao glupost jednu običnu, ali mora svako trepnuti. Nego, kako bi' vam ja to objasnio. Ne znam. Neka tama, ne znam. To mi je onaj, ne znam.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Možete li da nam date jedan primer neke osobe za koju vi mislite da ste je ubili tako što se trepnuli?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam kako je to meni dolazilo. Meni je to najviše išlo na djecu. Na tom strahu. Ja sam pomislio da mi je djete mrtvo. Ja dobijem neku taku informaciju.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine Vasiljeviću, da li vi nama kažete da kada sam vam ja to pitanje postavio pre godinu dana o vašem duševnom stanju na dan 7. juna, iako ste vi u to vreme verovali da svaki put kad trepnete neko umire, da ste vi, uprkos tome, mislili da u to vreme niste bolovali ni od kakvih duševnih problema?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Pa, nisam ... Ja sam rek'o to što sam rek'o, a mi nismo ... Pa da vam kažem ja, meni je bilo neprijatno govoriti i o alkoholu i sve ove, tim duševnim problemima, šta ja znam.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine Vasiljeviću, vi ste dugo vremena bili na psihijatriji u užičkoj bolnici. Vi ni jednom doktoru niste govorili o tim problemima, sa treptanjem i smrću ljudi, zar ne?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne. Ja sam ... Izvinjavam se ...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Vi njima niste ništa rekli o tim problemima u vezi sa pticama?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ptice nisam. Možda su oni primjećivali kad nas puste na krug. Vranu ako vidim, ja sam mor'o odma' bježat' u prostoriju. Goluba se nisam boj'o. Golub mi bio dobar, a vranu nisam ... Ona mi je ubjedljivo donosila nešto loše, neku poruku, lošu, da sam bio ubjeđen da nije dobra i odma' bi' ja da zovem ...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste vi, u vreme dok ste se lečili na psihijatrijskom odelenju, niste nikada rekli lekarima za ta dva simptoma, na osnovu kojih je doktorica Lopičić uspostavila svoju dijagnozu. Vi ste po prvi put to ispričali doktorici Lopičić. Da li je to tačno? Recite samo da ili ne.

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Mislim da.

TUŽILAC GRUM: Nemamo više pitanja.

SUDIJA HANT: Izvolite, gospodine Domazet.

DODATNO ISPITIVANJE: ADVOKAT DOMAZET

ADVOKAT DOMAZET: Vaša Visosti, obzirom da su prva moja pitanja vezana, zaista, za neke članove njegove porodice o kojim je govorio, ja bih molio da to učinimo na privatnoj sednici.

SUDIJA HANT: U redu, preći ćemo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Gospodine Vasiljeviću, vi ste na pitanje gospodina Gruma, kada vas je on pitao da li ste sa nekim pričali o treptanju i o drugim stvarima, vi ste rekli da niste. Moje je pitanje: da li se vi lično sećate šta ste rekli bilo kom doktoru 1992. godine? Šta ste rekli psihijatru i šta su vas oni pitali?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne sjećam se baš tačno šta sam im rek'o. Sjećam se samo jednom da je doktor koji je svjedočio ovdje rek'o: "Jesi se ti smirio, Vasiljeviću? Šta li je to?" Ovo je bilo tokom vizite.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Znači da se vi, lično, sećate?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: To znam da mi jednom u viziti rekla posle lječenja: "Jesi se ti smirio, ti, Vasijeviću? Šta li je to?"

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li se sećate prvih dana, prvih dana vašeg lečenja na psihijatrijskom odeljenju. Da li se sećate o čemu ste bili pitani ili šta ste govorili lekarima?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Znam da sam bio vezan. Toga se sjećam. Ne znam. Znam da sam bio vezan.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Kada se tiče vaših saznanja o toj bolesti i pitanja upravo gospodina Gruma o tome, da ste u prvom intervjuu rekli da niste imali psihičke smetnje, da li ste vi, sem onog što ste znali, da se lečite od alkohola, bili svesni da imate bilo kakav duševni poremećaj?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Nisam ja to znao. O tome doktori ne govore bolesnicima. Puno je to bolesnika i teži' od mene i daleko teži' koji ne mogu shvatiti to. Šta ja znam.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Još jedno. U vezi sa ovim šta se desilo sa vašom majkom, koliko je to bilo poznato široj okolini ljudi, dakle ljudima van vaše uže familije, u pogledu njene, eventualne, bolesti?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Znali su, znali su svi iz sela su znali to, znali su, znali. Nije to niko nama djeci prič'o nešta. Ni iz komšiluka ni ... Oni su nas žalili, ali znali su svi više, mi smo bili djeca.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: A kasnije kada ste odrasli, da li vam je o tome neko nešto opširnije pričao?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Pa, nije ni u komšiliku, nikad niko. Mi smo znali, otprilike, ovaj, u čemu je problem taj. Tako da, niko nama nije to. Žalili su to ljudi, normalno. Nije nam niko, onaj, da bi nam nešto insistir'o o tome da nam je prič'o. Znali su oni da mi znamo nešto o tome, da, kol'ko.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li možete da ocenite zbog čega vam, vama i vašem bratu, niko o tome nije pričao?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Sažaljavali su to svi. Neprijatno je to pričati. To su bolesti. Ne bi' ni ja nikoga ispitiv'o o toj bolesti. Da se sekira, da, djete ...

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da. Kažete "dete", mislite kad ste bili mali, ali moje pitanje se odnosi i na kasnije. Da li su i kasnije izbegavali da vam o tome pričaju, dakle i u vreme kada ste odrasli i mogli to na drugi način da shvatite, ili ne?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Pa nisam ja nikad, ja ni to nisam, ni pit'o to nekoga, ako bi' mi neko, nekad neko nešto rek'o, tako. On bi to, bi najbolje reko', to što je najbolje. Ne bi niko rek'o, toliko da je, ako je neko nešto nekad rek'o o majci, rek'o je "bila je dobra žena, radila je, bila je nagla, voljela je puno raditi" i tako. Nije nikada niko nešto rek'o, ovako, što je loše. Slabo je ko rek'o da je bila bolesna. Izbjegavali, neće niko.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li mislite da bi neko iz vaše porodice imao razloga da o tome ćuti ili da, jednostavno, prikriva tu činjenicu?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Pa nije ona prikrivana. Znalo se da mi znamo i kako je nestala i da je nema. Ja znam kao djete, tražili su je, svi su je tražili. Očeva porodica i majčina porodica iz sela, mnogi su je tražili. Pa nema nje mjesec dana, a nikad ništa.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Sem ovih koje ste malopre pomenulu u toj vašoj užoj ili široj porodici, niste, nemate li drugih nekih saznanja o bilo kome da je patio od nekih poremećaja?

OPTUŽENI VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Nemam. Nemam saznanja, nema, osim ono što sam rek'o sad, ove tetke, ova sestričina i majka. Nemam.

ADVOKAT DOMAZET: Hvala vam, gospodine Vasiljeviću, ja nemam dalja pitanja. Hvala, časni Sude.

SUDIJA HANT: Hvala vam, gospodine Vasiljeviću, vratite se na vaše mesto iza vašeg advokata. Gospodine Grum, zahvaljujem vam se što ste nam dali ovaj raspored. Neko dolazi u petak, a neko je predviđen za ponedjeljak. Imamo i eksperte. Prvo da vas pitam. Da li su izveštaji eksperata dostavljeni?

TUŽILAC GRUM: Da, časni Sude. Moram da dam neko objašnjenje. Imam primerke za Pretresno veće. Možda možemo da zajedno prođemo kroz listu, što bi mi omogućilo da skrenem vašu pažnju na određen broj stvari.

SUDIJA HANT: Hteo bih da jedna stvar bude jasna. Mi smo tražili od Tužilaštva da popuni vreme koje nam je na raspolaganju sve dok ne uspemo da dođemo do svedoka Odbrane, da bismo mogli da nastavimo sa izvođenjem dokaza Odbrane. Mi ne očekujemo od Tužilaštva da završi sa replikom pre nego što Odbrana izvede sve svoje dokaze. Mi ovde nastupamo isključivo iz pragmatičnih razloga na ovaj način. Dakle, dok gospodin Domazet ne bude mogao da dovede svoju dvojicu svedoka, radićemo sa vama, pa ćemo se onda da se vratimo na njega, a vi ćete da nastavite sa svojim delom posla. Vi ćete biti u potpunosti zaštićeni, tako što ćete moći da se vratite na ono šta se eventualno novo pojavi u toku izvođenja dokaza Odbrane.

TUŽILAC GRUM: Hvala vam, časni Sude. Naš prvi svedok je gospodine Selski (Gary Selsky) bilo bi najbolje, da dobijemo odluku od Pretrenog veća za dovođenje ovog svedoka. Reč je o istražitelji.

SUDIJA HANT: Kažete da želite da nam pokažete njegovu izjavu?

TUŽILAC GRUM: Ne, nemamo izjavu, gospodina Selskog. Ja bih hteo da u nekoliko rečenica kažem o čemu će on da svedoči, pa očekujem da mi date dozvolu za njegovo svedočenje.

SUDIJA HANT: Vi ćete samo da nam opišete prirodu njegovog svedočenja?

TUŽILAC GRUM: Da, časni Sude.

SUDIJA HANT: Opostite, ja uvek moram da vas pitam ista pitanja, jer mi se ponekad čini da ne govorimo istim jezikom. Dakle, o čemu mislite da će on da nam svedoči?

TUŽILAC GRUM: Ja ću da ga pozovem da svedoči o tome šta je radio kao istražitelj na slučaju Dragana Nikolića. Gospodin Dragan Nikolić je uhapšen u vreme kada je imao dva falsifikovana dokumenta Teritorijalne odbrane. Postavljeno mu je pitanje zašto ima te falsifikovane dokumente? On je odgovorio sledeće, za vreme rata je bilo veoma teško da ima pristup lekarskoj nezi, pa je tako on, kao i mnogi drugi, pribavio lažne dokumente, iz kojih je sledilo da je on pripadnik Teritorijalne odbrane, da bi na osnovu toga imao pravo na lekarsku negu. Dakle, to je ono šta bih ja ukratko mogao da najavim u vezi sa istražiteljem Selskim.

SUDIJA HANT: Kakve to veze ima sa izvođenjem dokaza Odbrane? Da li se to pojavilo za vreme izvođenja dokaza Tužilaštva i šta to dokazuje protiv optuženoga?

TUŽILAC GRUM: To će da nam pokaže nepouzdanost arhive iz Užica i ukazati da je jedan od problema sa tom dokumentacijom, da su ljudi lako pribavljali dokumente Teritorijalne odbrane, da bi mogli da dobiju lekarsku negu.

SUDIJA HANT: Lekarsko svedočenje je usvojeno u spis za vreme izvođenja dokaza Tužilaštva.

TUŽILAC GRUM: Ja ne želim da prikažem ikakve lekarske izveštaje.

SUDIJA HANT: Ne, lekarski izveštaji su usvojeni za vreme izvođenja dokaza Tužilaštva. To su dokazi P136 i P137. Da li su ti dokumenti usvojeni za vreme vašeg izvođenja dokaza?

TUŽILAC GRUM: Da, to je tačno, za vreme našeg izvođenja dokaza, P136 i P137.

SUDIJA HANT: Tako je, pa kako onda to proizilazi iz izvođenja dokaza Odbrane?

TUŽILAC GRUM: Ne mogu da vidim šta je ovde relevantno za Tužilaštvo? Mislim da je Odbrana ukazala na nekih sedam ili osam knjiga dokumentacije za koje tvrdi da su autentični i da je dokumentacija dobro vođenja za ljudi koji su bili u bolnici u Užicu, uključujući i optuženog. Dakle, ja ću da pobijam pouzdanost tih dokumenta.

SUDIJA HANT: Čini mi se da francuski prevod i dalje traje i da su u velikom zaostatku. Gospodine Grum, vi ste nudili na usvajanje dokumente koji sadrže njegovo ime. Znači dokumente iz užičke bolnice?

TUŽILAC GRUM: Da, časni Sude.

SUDIJA HANT: Ne radi toga da je on bio u toj bolnici, nego iz nekog drugog razloga, pretpostavljam?

TUŽILAC GRUM: Časni Sude, reč je o dokumentima koji su zaplenjeni uz pomoć naloga ovog Suda. Ja sam te dokumente izneo radi upotpunjavnja dokaza. Mislio sam da je potrebno da se pokažu svi relevantni dokumenti i odlučio sam to da učinim. Ja sam u svojoj uvodnoj reči to najavio ovom Sudu i to sam pokazao, zato što sam smatrao da je moja obaveza korektnog nastupa i izvođenja dokaza u glavnom ispitivanju važna, jer se iz toga mogu izvući određeni zaključci. U tom stadijumu, nisam preuzeo teret dokazivanja pouzdanosti dokumentacije u Užičkoj bolnici. To je pitanje koje se pokazalo za vreme izvođenja dokaza Odbrane. Ja samo smatram da je to relevantno i da može da utiče na to kakvu će težinu Sud da prida dokumentaciji iz užičke bolnice.

SUDIJA HANT: Jasno mi je ono šta govorite o relevantnosti. Ono šta mene zanima je što se javlja kao predmet replike. Dakle, vi ste te dokumente izneli za vreme glavnog ispitivanje i niste ništa učinili da dokažete da je on bio hospitalizovan u toj bolnici. Dakle, vi očekujete da Sud ne prihvati pouzdanost te dokumentacije koju ste vi ponudili za vreme glavnog izvođenja dokaza Tužilaštva?

TUŽILAC GRUM: Kada govorite o onome šta je predmet našeg razgovora, da li možete da budete određeniji?

SUDIJA HANT: Ja vam govorim, o pouzdanosti dva dokumenta koja ste ponudili na usvajanje, zato što ste ih vi nudili kao pouzdane, tačne, dokumente.

TUŽILAC GRUM: Za vreme glavnog ispitivanja, to mogu da se uzmu kao pouzdani dokumenti.

SUDIJA HANT: Ima mnogo dokumenta koji iz različitih razloga nisu pouzdani, ima mnogo razloga da se ne veruje u istinitost lekarske dokumentacije. Takođe, imamo mnogo problema vezanih za taj arhiv, barem u vezi sa određenim ljudima za koje se veruje da su bili hospitalizivani zajedno sa optuženim. To je pitanje koje se jasno postavilo za vreme usvajanja dokaznih predmeta P136 i P137. Taj materijal bi bio relevantan zato što biste vi išli za tim da dokažete da su ti dokumenti nepouzdana iz određenih razloga. Jedno od njih je da su ljudi mogli da imaju lažna dokumenta. Da je pitanje samo kada je optuženi primljen u bolnicu, ja ne mislim da bi to bilo relevantno. Ako vi još tvrdite da on nikada nije bio hospitalizovan, onda je relevantno.

TUŽILAC GRUM: Kako ja gledam na to, važno je da znamo da li je on bio u bolnici za vreme počinjenja zločina.

SUDIJA HANT: Ali ja sam vas to pitao još pre nekog vremena. Nadao sam se da ćemo tako moći da izbegnemo svedočenje velikog broja svedoka, ali vi ste mi rekli da Tužilaštvo još uvek smatra da optuženi nije bio u užičkoj bolnici, zbog rendgenskog snimka.

TUŽILAC GRUM: To se nije promenilo. Svo osoblje koje je bilo ovde, barem oni koje sam ja saslušao, nisu ni na koji način mogli da identifikuju pacijenta, odnosno povezati knjige sa pacijentom.

SUDIJA HANT: Da, mnogi su rekli da ne mogu da se sete kako je on izgledao.

TUŽILAC GRUM: Da, to je tačno.

SUDIJA HANT: Imali smo dvojicu koji su rekli da su ga lično poznavali dok je bio konobar. Nigde u ovom Predmetu se nije tvrdilo da su postojala dva konobara u Višegradu koja su se zvala "Mitar Vasiljević".

TUŽILAC GRUM: Časni Sude, imam niz indicija da ovi dokumenti nisu pouzdani: prvo, u vezi sa tim da gospodin Mitar Vasiljević nikad nije bio tamo, drugo, da je bio u neko drugo vreme, ali pod nekim drugim imenom. Ja sada ne bih mogao da dam neko preciznije objašnjenje Sudu u vezu sa tim. Nema definitivnog zaključka kog bih ja mogao da izvedem na osnovu ove dokumentacije. Međutim, mislim da možemo da tvrdimo sledeće: da postoji dovoljno dokaza da ta dokumentacija, sveukupno uzeta, nije pouzdana, a Sud će da prosudi da li je gospodin Vasiljević bio prisutan u blizini kuće za vreme požara ili nije.

SUDIJA HANT: Sledeći problem je to da vi kažete da je gospodin Nikolić neke stvari pogrešno shvatio i da je to svedočenje iz druge ruke.

TUŽILAC GRUM: Gospodine Nikolić bi trebao da bude na raspolaganju za unakrsno ispitivanje i za svedočenje po ovom pitanju. Ja ću da pokušam da razgvaram sa gospodinom Morisonom (Morrison), da vidim da li je to moguće.

SUDIJA HANT: Dakle, ja ću da pitam gospodina Domazeta kakav je njegov stav o tome šta vi hoćete da postavite u replici, nešto što je bilo relevantno u glavnom ispitivanju.

TUŽILAC GRUM: Ja mislim da bi bilo najbolje, možda vi imate neka druga iskustva sa tim, možda bi bilo najbolje da ja vidim da li može da se da neki pisani podnesak, možda bi to bilo najprikladnije? Da li vi možete da mi kažete šta bi bilo najprikladnije?

SUDIJA HANT: Bilo je dosta propusta u tome kako će da se nastupi u replici, ali mislim da sam dosta jasno dao do znanja, i to nekoliko puta za vreme ovog suđenja, da morate da nastupate po onim pitanjima koja su relevantna za repliku, a ne da izlazite iz tog okvira.

TUŽILAC GRUM: Moj stav je da Odbrana nije iznela dokaze da on nije bio prisutan u vreme počinjenja zločina. Budući da Odbrana nije to iznela, ja nemam na šta da dam repliku. Činjenice da sam ja izneo sve elemente dokaza koje je prikupilo Tužilaštvo. Moja je pozicija da nema na šta da repliciram.

SUDIJA HANT: Gospodine Domazet, možemo da imamo dva pristupa: jedan je da ovo nije striktno replika i da bi moglo da se dođe po ponovnog otvaranja izvođenja dokaza Tužilaštva; drugi je da je to od takvog značaj u Predmetu da bi moralo da im se dozvoli da otvore ponovo to pitanje. Prekidamo raspravu i nastavićemo u 11.30.

(pauza)

SUDIJA HANT: Gospodine Domazet, šta bi bili vaši argumenti u odnosu na ovu repliku i, kao drugo, šta bi bili vaši argumenit da Tužilaštvo ne otvori ovo pitanje ponovo?

ADVOKAT DOMAZET: Vaša Visosti, optuženi, dakle, Nikolić, imao je dve falisifikovane karte Teritorijalne odbrane i da je dao razlog, da je to zbog pružanja

zdravstvenih usluga. Pitanje je da li je to stvarni razlog gospodina Nikolić, dakle pružanje zdravstvenih usluga, jer, zaista, iz dosadašnjeg toka, ja nisam mogao da primetim da je, bar u Užicu, bio ikada problem prijema bolesnika, koji su čak dolazili i bez ikakve dokumentacije. Ja, lično, zaista ne vidim relevantnost ovih podataka ukoliko bi ovaj istražitelj trebao o ovome da svedoči, ali ukoliko Sud nađe da je to od bilo kakvog uticaja, neka bude saslušan, ali, zaista, ja lično ne vidim da bi to predstavljalo razlog za repliku.

SUDIJA HANT: Gospodine Domazet, to se ne nudi zbog toga što je Nikolić bio ranije pominjan ili istražitelj, u tom Predmetu. To je pokušaj Tužilaštva da pokaže da je medicinska evidencija nepouzdana zbog toga što se ranije radilo, to što je spomenuo Nikolić, a to je da su ljudi imali lažna dokumenta, pripadnici Teritorijalne odbrane, a to iz razloga da bi lakše imali pristup lekarskoj nezi. Ono šta vi kažete, to je pitanje koju težinu tome treba pridati i da li biste vi mogli unakrsno da ispitajte po tom pitanju: da li je svako u to vreme mogao da dobije medicinsku negu, bez obzira na isprave, bez obzira na nacionalnu pripadnost. To ne čini ove dokumente relevantnim, oni ostaju relevantni. Ono šta mene brine su stvari tehničke prirode. Dakle, vi ste rekli ako mi smatramo da je to relevantno, mi ćemo tome da pridamo težinu koju mi smatramo da je potrebno pridati. U tom slučaju vi nemate ništa protiv toga da se taj istražitelj pozove da svedoči. Da li to kažete?

ADVOKAT DOMAZET: Da upravo to, časni Sude, da.

SUDIJA HANT: U redu, mi ćemo samo da se konsultujemo na trenutak.

(Pretnosno veće se savetuje)

SUDIJA HANT: Gospodine Grum, smatramo da postoje osnove da se taj iskaz smatra relevantnim, tako da imate našu dozvolu da pozovete svedoka. Mislim da bi bilo ispravno da to bude vaš deo izvođenja dokaza, ali, dobro, to nije, možda, važno. U svakom slučaju, mi sada ne donosimo nikakvu odluku po pitanju težine tog iskaza.

TUŽILAC GRUM: Što se tiče veštačenja u vezi sa glasom, taj izveštaj je podnet i ja sada želim da pitam gospodina Domazeta, da li želi da unakrsno ispita one koji su izradili taj izveštaj? Ja bih želeo da dam imena tih ljudi.

SUDIJA HANT: Možete da nam date imena tih svedoka, jer ja lično nisam video taj izveštaj.

TUŽILAC GRUM: Dostavićemo vam nekoliko primeraka tog izveštaja. Na tom izveštaju su radila dva holandska veštaka i s obzirom da su to radili na drugom jeziku, oni su tražili pomoć jezičkih veštaka, čiji je maternji jezik srpskohrvatski, tako da bih,

želeo da obe te osobe dođu. Mi sada nemamo konačne informacije kada bi oni mogli da dođu pred Sud, ali bih u narednih sat ili dva trebalo da dobijem potvrdu da će oni moći da dođu u ponedeljak ili utorak.

SUDIJA HANT: Dakle radi se o nekom Holanđaninu i o nekom ko govori BHS. Dakle, to su vaša dva svedoka?

TUŽILAC GRUM: Da, časni Sude. Izveštaj je dostavljen 23. novembra. Mogu da vam dam ime holandskog veštaka, to je doktor Broders (Broeders), a njegov pomoćnik za jezička pitanja nije spomenut u ovom izveštaju i ona je tražila zaštitne mere.

SUDIJA HANT: Mislite na pseudonim i tehičko iskrivljene lika.

TUŽILAC GRUM: Bar pseudonim, ako ništa drugo.

SUDIJA HANT: U redu. Gospodine Domazet, da li vama to, sa vremenske tačke gledišta, odgovara da se te osobe pozovu da svedoče sledeće nedelje?

ADVOKAT DOMAZET: Vaša Visosti, ja sam ovaj nalaz direktno primio od Tužilaštva, mislim do 22. novembra ili tih dana. Pregledao sam ga. Jedini je tu problem što ja nisam u mogućnosti bio da na bilo koji način, preko nekog svog veštaka, tu traku ispitam, jer do danas nisam ni tu spornu traku dobio, traku za koju se tvrdi da je glas Živorada Savića. Ja imam trake sa intervjuom Živorada Savića i Iva Roja (Yves Roy) u Sarajevu, koja je u ovom veštačenju korišćenja za upoređenje, ali za ovu drugu traku, koja je ovde sporna i za koju je svedok, Živorad Savić, izjavio da nije njegov glas. Ja imam samo transkript delova te trake, ali ne i traku. Ukoliko bih mogao da zadržim pravo da dobijem tu traku i da naknadno ja neko svoje ispitivanje sprovedem, posle ovog završetka, ja ne bih imao ništa protiv da se sasluša u ponedeljak veštak koji se ovde navodi.

SUDIJA HANT: Gospodine Domazet, ovo je problem koji se stalno ponavlja. Vi nikada niste u stanju da unakrsno ispitajte svedoke, zato što nemate izveštaje veštaka. Vi imate pravo da se požalite zato što niste dobili te trake i zato što je to u okviru roka od 21 dana. Vi imate pravo da prigovorite, ali mi ne možemo da nastavimo tako da radimo. Da li vi želite da neki ovdašnji veštak to pregleda ili želite da ponesete te trake u Beograd, da ih tamo neko veštači?

ADVOKAT DOMAZET: Da, upravo, vaša Visosti, ja bih molio da dobijem kopiju te druge trake, da bih je poneo. A kažem, ne protivim se da se unakrsno ispita ovaj veštak, gospodin Broders, ako sam dobro razumeo.

SUDIJA HANT: Gospodine Domazet, ja se pitam da li vi mene dobro razumete? Vaša je obaveza da u okviru unakrsnog ispitivanja izvedete svoje dokaze, ispitujući tog svedoka. Vi to niste učinili zato što niste dobili izveštaje. Na primer, što se doktora de Grava (Yvan de Grave) tiče, on treba da bude ispitan na osnovu onoga šta vaš veštak bude rekao, a on do sada nije unakrsno ispitan, zato što vi niste uspeli da organizujete veštačenje sa vaše strane. To znači da Tužilaštvo ne može da izvede repliku, a to nije način na koji se vodi jedno suđenje. Nema smisla da vi nemate izveštaje veštaka kada ovi svedoci budu pozvani, zato što ćete morati da ih naknadno pozovete za unakrsno ispitivanje, pa će onda ponovo Tužilaštvo da zove te veštake u okviru novog pobijanja dokaza Odbrane. Ako vi kažete da još niste dobili primerak te trake, to je za žaljenje i mislim da, u tom slučaju, mi nećemo moći da imamo te svedoke za iduću nedelju.

TUŽILAC GRUM: Mi smo pokušali da raščistimo sa tim snimcima onoga dana kada sam ja dobio taj isveštaj, a u vezi sa tim neobičnim okolnostima u vezi sa tom trakom. Ja sam odmah obavestio gospodina Domazeta i sudskog referenta da sam primio taj izveštaj i da ga mogu odmah da ga dam gospodinu Domazetu. Ja sada ne mogu da kažem Sudu zbog čega gospodin Domazet nema tu traku, ali, u svakom slučaju, ona je njemu bila dostupna u onom momentu kada sam ja dobio izveštaj krajem oktobra, a sudski referent zna, on je upoznat sa tim okolnostima i uopšte ne znam zbog čega to nije učinjeno.

SUDIJA HANT: Ali rečeno mi je da je to bilo 22. novembra.

TUŽILAC GRUM: Da, tada je dostavljen izveštaj. Mislim da će i gospodin Domazet da se seti da smo se mi sastali upravo u vezi sa tim posebnim okolnostima i ja sam njemu rekao da sam uputio sudskog referenta na tu specijalnu situaciju, na te vanredne okolnosti koje su postojale. Ja se izvinjavam u ime Tužilaštva zbog ovoga što se desilo, ali sam siguran da gospodin Domazet može da potvrdi da je sve ovo dostupno. Da je nama gospodine Domazet 10. ili 11. oktobra rekao da nije dobio te kasete, mi smo mogli nešto da učinimo po tom pitanju.

SUDIJA HANT: Ja moram da vam kažem da se, po Pravilu 94bis, traži da se materijal mora dostaviti u roku od 21 dana i da je Žalbeno veće donelo odluku da se to pravilo mora striktno poštovati. Mi smo obavezni da poštujemo tu odluku.

TUŽILAC GRUM: Da, na žalost.

SUDIJA HANT: Meni se čini da je ovo već treći put, da gospodin Domazet nije spreman za unakrsno ispitivanje.

TUŽILAC GRUM: Ja, takođe, smatram da, sobzirom na ovo što se tiče ovih svedoka, a u vezi sa onim šta se desilo na sastanku, o čemu se razgovaralo, sobzirom da je on rekao da on tamo nije bio, mislim da sam tu traku dostavio, da je sve tu bilo već narednog dana, nakon što je on rekao da to nije bio on.

SUDIJA HANT: Ja mogu da shvatim zbog čega vi to niste dostavili, ali ja znam da smo mi obavezni da ispoštujemo odluku kojom se predviđa da svedok ne može da se pozove dok nisu dostavljeni izveštaji veštaka. Međutim, ako postoji neki način da se sa tim izađe na kraj, da se to, ipak, uradi, ja ne znam kada bi to moglo da se napravi. Da li bi traka mogla da se dostavi gospodinu Domazetu? Možda bi gospodin Domazet našao nekog veštaka da je pogleda?

TUŽILAC GRUM: Da, mi imamo traku i u mogućnosti smo da je odmah dostavimo gospodinu Domazetu.

SUDIJA HANT: Nadam se da gospodin Domazet neće insistirati na tom detalju tehničke prirode o nepoštovanju roka za nekih par dana.

TUŽILAC GRUM: Ja ću da učinim sve šta treba da se te trake na najbezbedniji mogući način dostave veštaku, koga bude imenovao gospodin Domazet.

SUDIJA HANT: Rečeno je bilo, između ostalog, da postoje dve verzije kasete: jedna sa zvucima u pozadini, a druga gde su ti zvuci pročišćeni. O kojoj se sad kaseti radi?

TUŽILAC GRUM: Ja mislim da će na to da odgovore veštaci.

SUDIJA HANT: Ja to kažem zato što mislim da bi bilo dobro da se daju obe trake.

TUŽILAC GRUM: Naravno, ja ću original kasete da zadržim sve dok se ne imenuje veštak, a onda ćemo da ih prosledimo veštaku.

SUDIJA HANT: Ova traka koja služi za poređenje, šta sa njom treba da se radi? Da li i nju hoćete da dostavite?

TUŽILAC GRUM: Da. Ona nama više nije potrebna, jer ne želimo da radimo nikakva druga veštačenja u vezi sa tom trakom. Mi ćemo danas da prosledimo kopije tih traka gospodinu Domazetu.

SUDIJA HANT: Gospodine Domazet, meni se čini da ćete da provedete dosta vremena na telefonu. Mislim da, ako biste uspeli da sve ovo sredite, da svedoci mogu da dođu u utorak. Onda bi to bilo veoma korisno. Ja ne znam da li će nam utorak biti dovoljan za njihovo ispitivanje.

TUŽILAC GRUM: Ja mislim da će to da nam bude dovoljno, jer je moja procena vremena bila malo slobodnija.

SUDIJA HANT: Gospodine Domazet, ja ću da vam budem veoma zahvalan ako to učinite što je moguće brže. Mi smo, na neki način, frustrirani zbog toga što vaši veštaci nisu bili dostupni, što niste imali veštake kada su bili potrebni. Ja se nadam da ćemo tome stati na kraj. Molim vas da provedete ovo posle podne i sutra da biste organizovali veštačenje.

ADVOKAT DOMAZET: Vaša Visosti, ako dobro razumem, vi očekujete da bih ja mogao do ponedeljka da imam rezultate nekog svog veštačenja ovih traka, da bismo u utorak unakrsno ispitali ove veštake?

SUDIJA HANT: Rekao sam u utorak, da. Bojim se da bi to moglo da se ispoštuje ako možete to da organizujete i ako se trake pošalju i ako možete da imate izveštaj, bićete u poziciji za unakrsno ispitivanje.

ADVOKAT DOMAZET: Vaša Visosti, ja mogu da pokušam, ali zaista ne verujem da takvo jedno veštačenje može da bude urađeno i da dobijem rezultate već u ponedeljak. Zaista ne verujem da je to moguće, ali ja sam rekao da, imajući u vidu sve ovo šta ste rekli i, upravo, da se ne bi odugovlačio ovaj postupak, da se veštak sasluša u ponedeljak ili utorak, kako je planom gospodina Gruma i predviđeno. Ja sam samo molio da se ta traka da, jer sam mislio da provedem veštačenje i proveru. Obzirom da iz ovog veštačenja ne proizilazi koliko sam ja to razumeo zbog svih drugih dokaza, ja ne pridajem takvu važnost ovom veštačenju i ovom nalazu obzirom kakav je sad dat. Naravno, posle unakrsnog ispitivanja se može nešto, možda, tu i promeniti, ali, još jednom bih hteo ovo da kažem. Tačno je da sam sa gospodinom Grumom razgovarao o ovome, da mi je on ranije, verovatno je to bilo u oktobru, rekao da postoji jedan nalaz koji ne ukazuje da je sigurno njegov glas i da mi je gospodin Grum rekao da će još jednu proveru izvršiti pre nego što se odluči da li će taj dokaz da upotrebi. Obzirom da u ispitivanju svedoka VG-81 koja je učestvovala u ovome, nije ni pomenuto pitanjima, ja sam, zaista, mislio da se ovo neće ni pojaviti kao dokaz i tek kada sam ga dobio 22., ja sam ga proučio i još uvek nisam znao da će to biti uvedeno kao dokaz. To je jedno objašnjenje za ono, za razgovor u vezi ovog dokaza.

SUDIJA HANT: Samo da nešto pojasnim, ako dozvoljavate. Kao što sam vam rekao, ja nisam video taj izveštaj, nisam ga pročitao u svakom slučaju. Vi kažete da ekspertska izveštaj kaže samo da je moguće da je to glas tog svedoka, da samo to kaže izveštaj.

ADVOKAT DOMAZET: Da, vaša Visosti.

SUDIJA HANT: Gospodine Grum, šta vi možete da učinite za nas?

TUŽILAC GRUM: Pitate me kakva je težina toga? Dakle, kaže se da na osnovu tehničkih pomagala koja su korištena, da ne može naučno da se dokaže sa 100 posto sigurnošću da je reč o istoj osobi.

SUDIJA HANT: Ali kažu da ne mogu da isključe tu mogućnost, zar ne?

TUŽILAC GRUM: Sa obzirom na svedočenje osobe koja je bila prisutna za vreme razgovora i sa dozvolom od strane određenih svedoka, da su imali taj razgovor. Dakle, kada se sve to uzme u obzir, mislim da će Sud na osnovu toga moći da zaključi da je reč o istoj osobi koja je dala izjavu.

SUDIJA HANT: Dakle, VG-81 se poziva da dokaže okolnosti snimanja te trake.

TUŽILAC GRUM: Da, tako je.

SUDIJA HANT: To je ono šta se postavilo u prvoj nedelji suđenja. Vi ste se pozvali na traku.

TUŽILAC GRUM: Da, tako je.

SUDIJA HANT: Ili gospodin Domazet? Sada počinjem da shvatam. Vi kažete da je prihvatljiva samo na osnovi svedočenja svedoka VG-81?

TUŽILAC GRUM: Da, tako je.

SUDIJA HANT: A težina koja će tome da se prida zavisi od izveštaja eksperata, ali izveštaj eksperata ne ide na prihvatljivost trake.

TUŽILAC GRUM: Da, tako je. Prihvatljivost trake ne zavisi od izveštaja eksperata. Ona zavisi samo od svedoka.

SUDIJA HANT: U tom slučaju sada gledam na celu stvar: ako ekspert kaže da ne može da isključi mogućnost da je to konzistentno, a ne može reći ništa više od toga, u tom slučaju unakrsno ispitivanje tog svedoka neće da bude od takvog značaja, da vam je potrebna replika.

TUŽILAC GRUM: Ne.

SUDIJA HANT: Čini mi se da stara terminologija koja je prestala da se koristi 1861. godine, još uvek živi na ovom Sudu. Dakle, u ponovnom pobijanju, ako gospodin Domazet ne može da unakrsno ispita te ljude na osnovu izveštaja, pa pozove svoje eksperte i oni dođu do drugog zaključka, to vama ne nanosi štetu.

TUŽILAC GRUM: Ne.

SUDIJA HANT: Hvala vam. Gospodine Domazet, u tom slučaju možemo sve da sagledamo iz novog ugla, ali vas molim da učinite sve da pribavite izveštaj eksperta, kako biste mogli unakrsno da ispitajte svedoka. Nadam se da nećemo morati nekoliko puta iznova da pozivamo eksperte kao što smo imali problema sa rendgenskim snimkom. Pokušajte na vreme da obezbedite eksperta sa malo više truda i uspeha, nego što smo to do sada viđali u ovoj sudnici.

ADVOKAT DOMAZET: Hvala vam, vaša Visosti. Pokušaću to.

SUDIJA HANT: Nisam vam to uputio kao negativnu kritiku. Možda sam se pogrešno izrazio? U tom slučaju možemo da pozovemo te svedoke, pa bi to bilo za utorak. Gospodine Grum, ako se slažete, da ostavimo dovoljno vremena gospodinu Domazetu, ali molim vas da učinite sve da on dobije primerak ili originalne trake i onu sa zvukovima u pozadini, da pošalje ekspertu. Nadamo se da to neće dugo da traje, kao što to traje nedeljama preko naše službe, da dođe do Beograda.

TUŽILAC GRUM: Samo da podsetim na ono šta sam na početku rekao. Dakle, nisu mi ti svedoci potvrdili da su mi na raspolaganju. Mi činimo sve šta je u našoj mogućnosti da ih dobijemo. VG-81 će u subotu da otputuje i biće ovde u ponedeljak, da svedoči. Zatim, mi smo te svedoke prebacili na utorak. Da li želite da istražitelj Selski svedoči u ponedeljak, da to završimo u ponedeljak, pa bismo onda još imali prekida?

SUDIJA HANT: Da, ako se slažete. Dakle, nećemo moći da nađemo ništa drugo da popunimo naše vreme. Zahvaljujemo vam, gospodine Grum, na naporima koje ste uložili. Znam da sam bio veoma kritičan prema vama u nekim trenucima, ali sada vam zahvaljujem što pokušavate da popunite vreme koje je nastalo usled nedostatka svedoka Odbrene.

TUŽILAC GRUM: Hvala vam, časni Sude.

SUDIJA HANT: Želeo bih da porazgovaramo o još jednoj stvari. Za vreme svedočenja svedoka, bilo je nejasno kada se vremenski tačno desio događaj paljenja kuće. Niko od svedoka nije imao sat, ali svi su oni istakli da je to bilo u vreme sumraka. Ovo se desilo za vreme letnjeg solsticija. Ako bismo pričali o letnjem

solsticiju ovde, mogao bih da vam kažem da se to ne bi desilo pre 22.00 sata, ali nemam predstave kada je to moglo da se desi u oblasti o kojoj ovde govorimo, u istočnoj Bosni. Dakle, postoji li neki način da se dobije konkretna i tačna informacija kada zalazi sunce? Mislim da je to interesantno za obe strane. Ne znam kako će to da se uradi, ali ako bi moglo da dođe do sporazuma između strana kada je došlo do zalaska sunca i ako je kiša pada to veče, kako bi to uticalo na to da li može da se vidi zalazak sunca.

TUŽILAC GRUM: Dok smo se pripremali za ovo suđenje, mi smo pokušali da pribavimo sve informacije, do kojih smo mogli da dođemo. Nismo uspeli da dobijemo ništa što bi bilo dovoljno pouzdano za korišćenje pred Sudom. Možda bi nam gospodin Domazet, na osnovu lokalnih informacija i podataka mogao da pomogne. Ja sam spreman da dostavim one informacije do kojih smo mi došli, ako bismo objedinili informacije koje smo mi prikupili i one koje ima gospodin Domazet. Možda bi to bilo pouzdano.

SUDIJA HANT: Gospodine Domazet, oprostite, samo da sačekamo da se završi sa prevodom. Možda je to više u vašem interesu nego u interesu Tužilaštva, da se odredi tačno vreme dešavanja događaja? Čini mi se da do sada nismo dobili konkretne informacije, osim nekih nagađanja oko toga, koje je bilo doba dana. Što se tiče sumraka, da li možemo da znamo kada sunce zalazi leti? Koji je najveći grad najbliži Višegradu za koji bismo mogli da dobijemo pouzdane meteorološke podatke?

ADVOKAT DOMAZET: Vaša Visosti, ako se radi o Srbiji, to je, verovatno, Čačak, koji je malo udaljen i od Užica ili Kragujevac, koji je još malo dalji, ako se radi o Srbiji, jer što se tiče podatka koji se mogu pribaviti, postoji u Srbiji Hidrometeorološki zavod Srbije, koji se koristi za davanje ovakvih podataka Sudu, koji te podatke ima i može da ih da. Ja mogu da vam kažem da mislim da možemo te podatke da dobijemo i verujem da možemo sa Tužilaštvom da dođemo do saglasnosti. U mojoj zemlji, u odnosu na ove zemlje, zapadne, kao što je Holandija (Holland), od prilike je najmanje sat vremena ranije, sat i nešto više, pada mrak u tom periodu, odnosno sunce ranije izlazi. Obzirom, da se ovde radi o junu mesecu, sedam, osam dana pre najdužeg dana, ja znam prilike u mom gradu: taj sumrak je negde oko 20.00 časova. Odnosno, tada počinje mrak. Mislim da je to mrak između 20.00 i negde 21.00 i da bi to trebalo da bude za ovaj period, ali mislim da ću pribaviti te podatke i poslati Tužilaštvu, da pokušamo da usaglasimo, kao saglasnu izjavu u tom pogledu.

SUDIJA HANT: Udaljenost od Višegrada do Užica, je sat i 20 minuta vožnje, sudeći po doktoru i jedan sat po onome šta smo čuli u svedočenju od vozača saniteta. Mislim da nam je neko dao tu udaljenost. Ne znam u kom smeru se putuje. Možda bi to bio način da se proceni razlika između Užica i Višegrada, na osnovu udaljenosti i strane

sveta na koju se ide. Da li bi nam to dalo, nešto precizniju ideju? Da li ja mogu da prepustim vama da se pobrinete za to?

ADVOKAT DOMAZET: Svakako.

SUDIJA HANT: Što se tiče psihijatrijskog izveštaja, imamo tu dosta aneksa na ćirilici, pa ne znam kolika je njihova važnost. Doktor Moljević je čak i sam imao problema sa ćitanjem ćirilice, pa kako onda mi to da razumemo. Bilo bi dobro kada bi se to prevelo na engleski jezik.

ADVOKAT DOMAZET: Uradiću to, vaša Visosti, odmah.

SUDIJA HANT: Hvala vam. Gospodine Grum, oprostite vi već stojte. Da li ste želeli nešto da kažete?

TUŽILAC GRUM: Samo sam hteo da privedem kraju neke svoje komentare. Hteo sam da vam dam neke dodatne informacije o izvođenju svojih dokaza.

SUDIJA HANT: Pre toga, samo dve stvari, molim vas.

TUŽILAC GRUM: Naravo.

SUDIJA HANT: Prvo, dokumenat koji smo dobili danas u vezi sa stipulacijama, sporazumima, u vezi sa svedočenjem VG-81. Vidite, imam taj problem sa tim izrazom "stipulacija", odnosno sporazumom između stranaka. Samo da vidim da li se slažemo sa definicijom tog termina. Da li ćete da izbegnete usvajanje u spise te izjave? Što se tiće izjave, Tužilaštvo smatra da su stvari onakve kakve stoje u sadržaju, a Odbrana je, takođe, prihvatila da je sadržaj dokumenta kako ga je shvatilo Tužilaštvo.

TUŽILAC GRUM: Da, ćasni Sude, mi smo dobili taj dokumenat juće i sporazumeli smo se oko toga da se slažemo sa onim šta je navedeno, što je citirano u sadržaju.

SUDIJA HANT: Dakle, Odbrana se slaže da to stoji u izjavi, a vi se slažete da je to taćno da postoje druge svari koje ne stoje u izjavi.

TUŽILAC GRUM: Tako je, ćasni Sude.

SUDIJA HANT: Dakle, sve je u redu. Ćini mi se da je to bio dokazni predmet 34, gospodine Domazet? To bi bio dokazni predmet D34.

ADVOKAT DOMAZET: Da, 34.

SUDIJA HANT: Da, hvala vam. Još nešto na samom kraju. Ja sam postavio pitanje gospođi Bauer (Bauer). Ona je rekla da ćete to da proverite. Mi smo konačno dobili dokumente koji su ispitani, kojima se pobliže pozabavio svedok. Imali smo dva dokumenta, jednu veliku debelu knjigu sa azbučnim redom pacijenata kojima je pružena lekarska nega i imali smo jednu manju knjigu koja je imala naslov "Pacijenti sa ratišta" ili nešto slično. Pa sam sada hteo da proverimo jednu stvar: na samom početku suđenja, vi ste formalno rekli da ne možete da osporimo autentičnost tih dokumenata koje ste dobili. Da li se to odnosilo i na dokumente 136 i 137?

TUŽILAC GRUM: Da, tako je.

SUDIJA HANT: Gospođa Bauer je bila potpuno u pravu da je bolje da se ne svedoči o tome, ali ono šta nam je okvirno rekla, je bilo tačno.

TUŽILAC GRUM: Da, tako je.

SUDIJA HANT: Dobro, to je bilo sve šta sam hteo da vas pitam, pa sada da se vratim na vaš raspored.

TUŽILAC GRUM: Samo sam hteo da ukažem na činjeničnog svedoka broj 1, svedoka pod brojem VG-87. Reč je u broju pod kojim je on zaveden kod Tužilaštva. Ja nemam broj Odbrane. Oprostite, VG-86.

SUDIJA HANT: Dakle, to je činjenični svedok broj 1?

TUŽILAC GRUM: Da, za prvi dan.

SUDIJA HANT: Da.

TUŽILAC GRUM: A, drugi činjenični svedok, pod brojem 2 je VG-97. Postavilo se juče pitanje u vezi sa tim, da li su izjave dostavljene Odbrani i mogu da kažem za 81, 86 i 97, da mislim da Odbrana već ima te izjave.

SUDIJA HANT: Oprostite, dali ste mi sada tri broja, 81, 86 i 97.

TUŽILAC GRUM: Da.

SUDIJA HANT: Ko je 81?

TUŽILAC GRUM: 81 je svedok koji će da dođe u ponedeljak.

SUDIJA HANT: U redu, jasno mi je. Dakle, to je svedok za koga sam vas pitao da li je to u vezi sa onim stvarima o kojima će ona da svedoči.

TUŽILAC GRUM: Na sastanicima sa gospodinom Domazetom, ja sam mu detaljno objasnio okolnosti tog događaja.

SUDIJA HANT: Vi ste juče ustali u svoju odbranu. Rekli ste da ste radili na kratkim sažecima svedočenja svedoka Odbrane, pa da li je sada ovo, da li je to posledica, načina na koji su ustanovljena pravila? Naime, Odbrana nije obavezna da dostavlja iscrpne sažetke, Tužilaštvo jeste.

TUŽILAC GRUM: Da, ali tu se postavlja pitanje da se od mene očekuje da dam izjave koje ja imam, ali se ne traži od mene da uzimam izjave o čemu će svedoci možda da svedoče.

SUDIJA HANT: Ali Odbrana mora da bude unapred upozorena na to o čemu će da svedoči vaš svedok. Morate ih unapred upozoriti na to koliko će dugo da traje to svedočenje, a najbolji način komuniciranja sa Odbranom bi bio da ih informišete o prirodi svedočenja svedoka. Posebno po osnovi nedavne odluke Žalbenog veća, jasno se vidi da Odbrana ima pravo, da se precizno obavesti o prirodi svedočenja svedoka Tužilaštva. Od Odbrane se traži da ukratko sažme ono o čemu će da svedoče njeni svedoci u pretpretresnom podesku.

TUŽILAC GRUM: Istražitelj koji je razgovarao sa ženom, nije ovde, odnosno on je na putu sve do kraja meseca. Ako gospodin Domazet misli da bi bilo dobro da zabeležim ono šta sam već rekao, ja sam to spreman da učinim.

SUDIJA HANT: Najbolje je da se daju izjave, zato što u tom slučaju nema spora da je Odbrana obavestena o tome. Ako vi na jedan fer način obavestite Odbranu o svedočenju, to neće da bude sporno. Naime, neće se pojaviti da svedok svedoči o nečem drugom, a ne o onom šta je bilo najavljeno.

TUŽILAC GRUM: Ja ću samo to da potvrdim sa gospodinom Domazetom i ako mu na bilo koji način mogu pomoći ...

SUDIJA HANT: Ako razgovarate sa gospodinom Domazet, ako se pojavi bilo kakav problem, molim vas da ga odmah obavestite i upozorite, da se problem ne bi pojavio u ponedeljak kada svedokinja dođe.

TUŽILAC GRUM: Da, shvatio sam. I, konačno, jedan svedok koji se ne nalazi ovde na listi.

SUDIJA HANT: Izvinite, ali čini mi se da gospodin Domazet, želi reč.

ADVOKAT DOMAZET: Posle, gospodina Gruma, da.

SUDIJA HANT: Hvala vam.

TUŽILAC GRUM: Postoji još jedan svedok koji bi, obzirom na dokaze Odbrane, bio vrlo važan, ali koji je odbio da da izjavu i da svedoči. Zbog važnosti ovog svedoka, ja sam rešio da odem, da porazgovaram lično sa njim i da ga zamolim da saraduje sa nama. I samo želim da upozorim Sud da će možda doći do toga, da će možda biti još jedan činjenični svedok, ali, zasada, nemamo ni njegovu izjavu ni njegovu saglasnost da će da dođe.

SUDIJA HANT: Ja sad vidim zbog čega ne želite da budemo ovde u petak. Ne kritikujem, naravno, samo komentarišem. Naravno, ako vi blagovremeno obavestite Odbranu o sadržaju svedočenja te osobe, mislim da će to da bude u redu.

TUŽILAC GRUM: To ćemo da uradimo.

SUDIJA HANT: Hvala vam na ovome. Ja očekjem da će gospodin Domazet da dovede jednog ili oba svedoka 9. januara, tako da mi možemo da završimo sa dokazima Odbrane, pre nego što nastavimo sa drugim stvarima. Imajte u vidu radi svog rasporeda, da gospodin Domazet ima jednog ili još dva svedoka.

TUŽILAC GRUM: Imamo još jednu stvar. Ja ću unakrsno ispitivati radiologa i psihijatra koji su podneli izveštaje.

SUDIJA HANT: Gospodine Domazet, nešto ste hteli da kažete. Izvolite.

ADVOKAT DOMAZET: Da, vaša Visosti, hteo sam u vezi svedoka koje je sada gospodin Grum pomenuo, VG-86 i VG-97, koji su planirani u ovoj fazi postupka. Ja imam njihove izjave. Dakle, izjave koje su dali pred istražiteljima. Te izjave su mi date još pre početka suđenja i to nije, dakle, sporno. Po meni je samo sporo zašto se u ovoj fazi pojavljuju, dakle, u ovom ponovnom ispitivanju kada su bili poznati i nisu predloženi kao dokazi Tužilaštva, jer sam razumeo da se u ovoj fazi postupka tužilac može da poziva na svedoke koji se tiču Odbrane optuženog. Njemu su ovi svedoci bili poznati. Te izjave su uzate ranije i mogli su da budu svedoci u toku postupka, kao svedoci Tužilaštva.

SUDIJA HANT: Vi hoćete da kažete da nije ispravno da se zovu da svedoče u okviru replike? Da li to hoćete da kažete?

ADVOKAT DOMAZET: Da, upravo to, vaša Visosti. Smatram da u okviru ovog postupka replike, da su oni mogli da svedoče u postupku svedoka i ne vidim zbog čega se tek sada predlažu, dakle, u postupku replike.

SUDIJA HANT: Gledam da nađem da li mi imamo ovde primerke dokumenata Tužilaštva.

TUŽILAC GRUM: Mi to nismo nikada podneli, tako da ne verujem da ih imate.

SUDIJA HANT: Ja sam samo proveravao. Trebalo bi da vidimo šta je ovde sporno u vezi sa tim izjavama.

TUŽILAC GRUM: Svedok VG-86, je bio prisutan za vreme kada je snimljen taj razgovor osoba, dakle VG-86 ... Izvinjavam se, časni Sude, ja sam pomešao brojeve. Znači, VG-97 je osoba koja je bila prisutna za vreme tog razgovora.

SUDIJA HANT: Izjava te osobe, takođe, neće da sadrži ništa u vezi sa ovim.

TUŽILAC GRUM: Da, to je tačno, časni Sude. Osoba VG-86 je osoba koja je videla pad optuženog sa konja. Ja sam tu izjavu dostavio u skladu sa Pravilom 68, gospodinu Domazetu, čim smo je dobili. Nije bilo odgovarajuće pozvati tog svedoka prilikom glavnog izvođanja dokaza Tužilaštva. Sada je to relevantno, jer je svedok video gospodina Vasiljevića kako pada sa konja i kaže da se to desilo 21. ili 22. juna, par dana pre nego što je ona otišla iz Višegrada, a što je još važnije od svega, svedok kaže da se to desilo nekoliko dana ili nedelju dana nakon jednog drugog događaja, a to je nestanak jedne osobe o kojoj mi imao nezavisne dokaze. To su dokazi koje smo dobili od Crvenog krsta. Ako se poveže ono šta je ona videla u vezi sa konjem i da je ona to videla nakon što je ta osoba nestala, onda to navodi na zaključak u vezi sa momentom kada je gospodin Vasiljević pao sa konja.

SUDIJA HANT: U redu. Gospodine Domazet, ja mislim da je sada jasno da je osoba VG-97 u istoj situaciji kao i osoba VG-81. Oni će, dakle, da svedoče o istim stvarima. To, naravno, proizilazi, jer taj svedok koga mi sada ne želimo da spominjemo, je rekao da to nije njegov glas na traci, znači, bilo bi u redu da se pozove svedok VG-81, u okviru replike, ali i svedok VG-97. Što se tiče osobe VG-86 i onoga o čemu će ona da svedoči, znači svedočenje u okviru replike, kao odgovor na tvrdnje vašeg klijenta u vezi sa vremenom kada je došlo do događaja, dakle, vi imate nešto protiv da se taj svedok pozove? Mislim da tu ima više veze sa onim šta je svedok pomenuo na traci.

ADVOKAT DOMAZET: Da, vaša Visosti, što se tiče svedoka VG-97, ukoliko Tužilaštvo kaže da je jedan od svedoka koji može nešto o ovome da govori, da je bio prisutan na razgovoru, to je nešto novo, jer toga nema u izjavi. Verovatno je izjava

koju je svedok davao i koju ja imam učinjenja ranije. Dakle, da se ovo odnosi na nešto što je bilo posle i zbog toga sam se ja i izjasnio ovako. Ukoliko taj svedok treba da svedoči ono isto šta svedoči VG-81, onda jeste relevantno za ovu fazu. Što se tiče svedoka VG-86, ukoliko Tužilaštvo, dakle, hoće da dokazuje da je postojao pad sa konja koji do sada bio negiran, ali da je to drugog datuma, neka se i ovaj svedok sasluša. Onda, nema prigovora da se saslušavaju.

SUDIJA HANT: U redu. U vezi sa svedokom VG-97, gospodine Grum, predlažam vam da dobro porazgovarate da gospodinom Domazetom, da on shvati o čemu će ona tačno da svedoči, dakle, ono šta nije sadržano u izjavi.

TUŽILAC GRUM: Da, časni Sude.

SUDIJA HANT: Da li još nešto želite da sada razmotrimo? Ovde imamo neku saglasnost koju je potpisao gospodin Domazet u vezi sa psihijatrijskim pregledom. Mi nismo to prihvatili kao dokaze, već kao sudske dokumente, kao što smo već ranije činili. Da li ste vi to već videli, gospodine Grum?

TUŽILAC GRUM: Da. Želeo bih nešto da kažem u vezi sa tim pregledom. Da, je doktor bio dostupan samo od 11. do 13., u razgovoru sa gospodinom Rodom (Rohde), rečeno je da ga Doktor neće pregledavati dok mi budemo u sudnici, da se ne bi prekidao taj pregled. Najbolje bi bilo da čim mi završimo u sudnici, da onda pregled počne. Dakle uveče 11.

SUDIJA HANT: Kada biste vi znali koliko ima problema u Sekretarijatu (Registry), zbog toga što mi stalno tražimo da se optuženi šetaju između pritvorske jedinice i Suda. U svakom slučaju, to bi trebalo da počne u 9.00, 9.15 ili u 9.45, tako da bi mogli da iskoriste jedno vozilo. Sudsko veće se nada da će Sekretarijat da bude u stanju da uredi, da se svedok vrati u pritvorsku jedinicu, čim završi sa onim šta treba u Sudu, a da ne čeka uobičajno vreme povratka zajedeno sa ostalim osobama koje treba da odu u pritvorsku jedinicu. Video sam da često dolaze, tako da mislim da neće biti problema da se organizuje posebna vožnja za gospodina Vasiljevića. Ja uz ovo upućujem jednu molbu Sekretarijatu: predsednik je u nekoliko navrata pitao kako se odvija ovaj Predmet. On je vrlo zainteresovan i zabrinut zbog rasporeda suđenja za sledeću godinu. Izvolite, gospodine Domazet, da li vi imate nekakvih problema u vezi sa ovim?

ADVOKAT DOMAZET: Ne, vaša Visosti, sa ovim. Ja sam se saglasio sa ovim da veštak Tužilaštva pregleda i to će biti obavljeno, verovatno, u zatvorskoj jedinici, koliko sam razumeo, ali hteo bih samo ovo: da li smo ostali pri tome da u utorak budu ovi veštaci, ukoliko gospodin Grum dođe do podataka da su slobodni? Ja bih molio da mi se javi ukoliko to neće biti moguće, obzirom da je to poslednji dan zbog

blagovremenog planiranja mog povratka u Jugoslaviju, mislim da ukoliko za utorak ne bude bilo moguće saslušanje ovih veštaka. Samo sam to hteo da zamolim.

SUDIJA HANT: Da, imate pravo.

TUŽILAC GRUM: Ja ću da obavestim gospodina Domazeta, čim budem saznao.

SUDIJA HANT: Dakle, mi sada prekidamo raspravu do ponedeljak u 9.30. Tada ćemo saslušati istražitelja Selskog i VG-81, a nadamo se da ćemo moći u utorak da saslušamo dvojicu eksperata za glas, odnosno za trake. Hvala vam. Rasprava se prekida. Vidimo se u ponedeljak.

Fond za humanitarno pravo

